

Anmälningssplikten och den
sociala barnavården
–skolans samverkan med socialtjänsten
gällande elever som far illa

Sara Högdin, docent i socialt arbete

Anmälningssplikten

Myndigheter vars verksamhet berör barn och unga är *skyldiga att **genast** anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa* (SOL kap. 14, 1 §).

Anmälningsskyldigheten bryter sekretessen mellan myndigheter och alla uppgifter som kan vara av betydelse får lämnas ut, i enighet med **Offentlighets- och sekretesslagen** (10 kap, 28 §).

Rutiner kring anmälan om oro

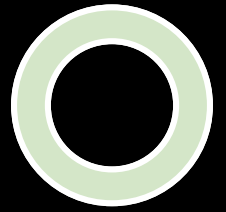
(Socialstyrelsen 2014)

Anmälningsskyldigheten gäller såväl myndigheten (huvudmannen) som den enskilda medarbetaren i verksamheten

Den som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa har ett personligt ansvar för att anmälan görs.

Anmälaren inte behöver vara säker på att barnet far illa utan att det räcker med en misstanke och det är inte anmälarens, utan socialtjänstens sak att utreda och avgöra allvaret i barnets situation

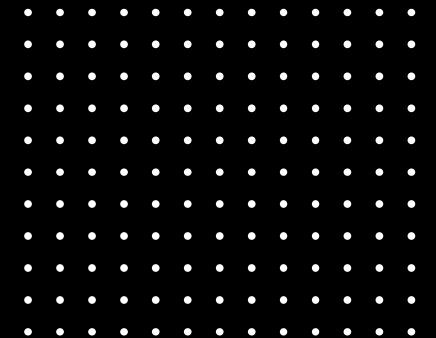
Anmälningsskyldigheten är absolut och får inte bli föremål för överväganden av den anmälningsskyldige själv.

En anmälningsskyldig person aldrig kan lova ett barn att inte anmäla uppgifter som tyder på att barnet far illa till socialtjänsten

Personalen kan behöva rådgöra med sin chef eller erfarna kolleger på arbetsplatsen för att avgöra vad de bör säga till familjen

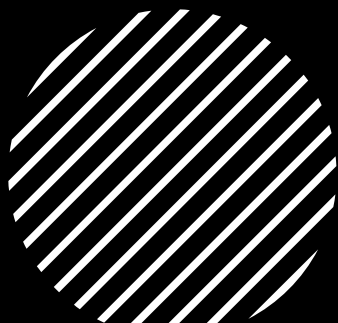
Om anmälaren är osäker på vilken information som bör lämnas till familjen kan anmälaren också fråga socialtjänsten om det

Kontakt med eleven och familjen

Skolpersonalens förhållningssätt till anmälan

Formellt versus ***resonerande***
förhållningssätt (Backlund, Wiklund
och Östberg 2012)

Det finns inte någon tydlig definition
av vad det innebär att barn far illa
och det kan därför uppstå
motsättningar i synen på vad som ska
föranleda en anmälan till
socialtjänsten (Hellstadius 2020)

*Det är ju vanligt återkommande att vi möter, speciellt kanske då, flickor, som är kontrollerade och begränsade i sitt livsutrymme på olika sätt. Och där är ju också en avvägning när det gäller orosanmälan. Det är inte alltid helt enkelt alltid. Även om man gärna självklart tycker att 'absolut det här ska ju anmälas, det här är allvarligt, så här ska du inte ha det' men i vissa fall kan ju en anmälan göra att begränsningarna blir starkare. När man kommer på att här har någon koll på vad vi håller på med, då kan det livsutrymmet begränsas ännu mer.
(Skolkurator)*

Återkoppling från socialtjänsten

Socialtjänsten bör återkoppla till anmälaren med information om att anmälan tagits emot och om utredning inletts eller inte, alternativt om en utredning redan pågår.

Socialtjänsten har begränsade möjligheter att informera om vad som sker i det enskilda fallet.

Socialtjänsten kan bjuda in anmälaren till ett möte med de som anmälan berör om det är lämpligt utifrån barnets bästa.

Vi får aldrig någon återkoppling. När vi har gjort en orosanmälan så får vi aldrig veta utgången av det. [...] Man sätter bollen i rullning, det är ju på nåt vis det också, det handlar ju inte om att göra en orosanmälan för att sätta dit någon utan det handlar om att göra en orosanmälan för att saker och ting behöver hända. Men sen vet man ju inte alltid om man gör rätt. Så är det ju. (Lärare)

Vi får inte tag på dem via telefon eller via internet och på så sätt. Och då tänker man att det kanske är en orosanmälan men det är väl kanske en miss i vems ansvar är det och hur ska man göra. För de kan ju inte få tag i den personen mer än vad vi kan egentligen. Tänker jag. För de ringer och skickar brev så. [...] Jag kan förstå socialtjänstens sida när de menar att 'ni kan inte göra en orosanmälan för att de har frånvaro' för vad har de att jobba med där (Skolkurator)

Intervjuare: *Är upplevelsen att det sker en förändring när man har gjort en orosanmälan eller?*

Skolkurator: *Nej jag tycker inte det faktiskt. Om vi gör tio anmälningar så kanske... en, händer kanske något på en utav dom och det som vi får till svar det är att ungdomen eller familjen vill inte ha hjälp och då släpper dom och jag tycker det är synd att man släpper så lätt, för problemet fortsätter ju. Och det finns ungdomar som vi har gjort fyra fem anmälningar på och det har inte hänt någonting så...*

Intervjuare: *Känslan av att det inte händer någonting gör det att ni tenderar att anmäla mindre?*

Skolkurator: *Ja, så tänker vi ju faktiskt 'Nä men det är ingen idé, det hjälper inte ändå'.*

Den som har gjort en anmälan till socialnämnden
har en fortsatt skyldighet att anmäla om oro för
barnet kvarstår

Samverkan som framkomliga väg

Bjud in socialtjänsten till skolan för att synliggöra utsatthet och informera eleverna om deras verksamhet

Skapa forum för diskussioner mellan socialtjänst och skola, tex om fiktiva fall för att lära om varandras roller och ansvar

Socialstyrelsens vägledningar

Socialstyrelsen (2014) *Anmäla oro för barn. Stöd för anmälningsskyldiga och andra anmälare*

Socialstyrelsens anmäla råd (2014:6) *om handläggning av ärenden som gäller barn och unga*

Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen & Myndigheten för skolutveckling (2007) *Strategi för samverkan – kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa*

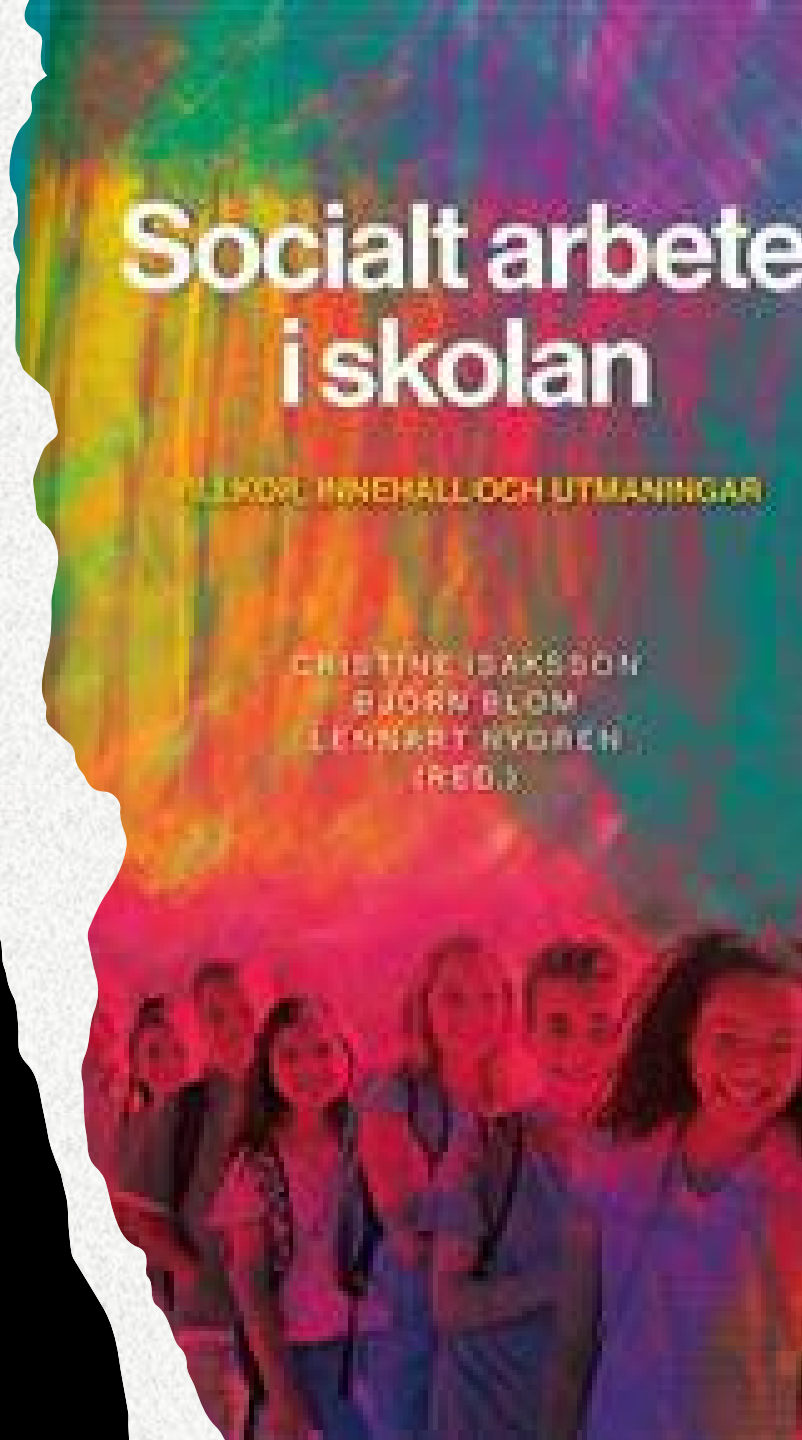
Åsa Backlund, Sara Höpflin & Ylva Spånberger Wetz (r)

Skolsocialt arbete

SKOLAN SOM PLATS FÖR
OCH DEL I DET SOCIALA ARBETET

glee

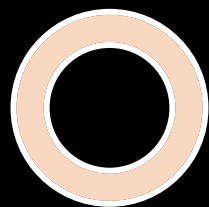
Fortsatt
läsning...

Socialt arbete i skolan

150000 INNEHÅLL OCH UTMANINGAR

CHRISTINE ISAKSSON
BJÖRN BLOM
LENNART NYDREN
(RED.)

- Hur ser du på **anmälningsskyldigheten**? I vilka situationer träder anmälningsskyldigheten in?
- Hur ser du på **rutiner** kring anmälningsskyldigheten? Vems ansvarar det att göra en anmälan om oro?
- Vad tänker du om betydelsen av **återkoppling** från socialtjänsten och **tillit** till socialtjänstens utredningar i relation till anmälningsplikten?
- Hur ser du på **samverkan** med socialtjänsten i stort? Vad finns för möjligheter att samverka kring förebyggande arbete?

Reflektionsfrågor

